

STFS 2007:9

Sametingets föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar

Konsoliderad version. Detta dokument har sammanställts i informationssyfte. Kontrollera därför alltid texten mot den tryckta versionen. Denna version innehåller ändringar till och med STFS 2024:2.

Sametinget föreskriver följande med stöd av 13 § viltskadeförordningen (2001:724).

Definitioner

1 § Nedanstående begrepp har i denna författning följande betydelse

Barmarksareal	bruttoarealen av en samebys året-runtmarker, inklusive ev betesområden i Norge, reducerat med vattenarealen, Blå kartan skala 1:100 000
Bidrag	lämnade medel till sameby för åtgärder enligt 3 § viltskadeförordningen (2001:724) för att förebygga skador av rovdjur av ren.
Betesområde	byområdet och övriga områden som samebyn gagnar för renskötsel, enligt definition i rennärlingslagen (1971:437).
Byområde	mark där renskötsel får bedrivas och är fördelade mellan samebyar. Om särskilda skäl föreligger, kan del av byområde vara gemensamt för samebyar. Enligt definition i rennärlingslagen (1971:437).
Ersättning	lämnade medel till sameby eller renägare enligt 4 § viltskadeförordningen (2001:724) för förekomst av rovdjur.
Föryngring	björn, varg, järv, lodjur har fött ungar eller kungsörn lagt ägg i bo i sameby eller län; fastställda definitioner anges i Naturvårdsverkets inventeringsföreskrifter.
Inventering	rovdjurens föryngringar och annan förekomst fastställs i tid och rum; används synonymt med begreppet undersökning i viltskadeförordningen (2001:724). Inventeringsmetoderna beskrivs i Naturvårdsverkets inventeringsföreskrifter.
Inventeringsamordnare	den person i samebyn som, genom förordnande av Sametinget, är ansvarig för att samordna inventering av rovdjur.

Kvalitetssäkring	kontroll av observationer eller av föryngringar enligt Naturvårdsverkets inventeringsföreskrifter.
Regelbunden förekomst (när föryngring inte dokumenterats) spår eller andra observationer av rovdjur har dokumenterats i samebyn eller i länet vid minst tre tillfällen under minst tre månader under reproduktionscykeln.	
Tillfällig förekomst	art som normalt inte uppträder i samebyn eller i länet, men av vilken spår eller andra observationer har dokumenterats i samebyn minst en gång under reproduktionscykeln.
Massdödande	en eller flera individer av en rovdjursart som dödat minst tio renar, inom ett begränsat område, under högst sju dygn, dvs. i ett sammanhängande förlopp i tid och rum. Begränsat område kan t.ex. vara en vintergrupps väl samlade hjords betestrakt. Med betestrakt menas del av samebys betesområde där renarna hålls en viss årstid. Betestrakter kan överlappa varandra. Oftast sker någon form av bevakning runt området. Avgränsning av betestrakter kan ske bland annat utifrån följande kriterier: 1. Gräns mot annan sameby eller vinterbetesgrupp 2. Naturliga gränser som vägar, järnvägar, vattendrag m.m.
Naturvårdsverkets inventeringsföreskrifter	Naturvårdsverkets föreskrifter om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn.

Sameby enligt definition i rennäringslagen (1971:437).

Inventering

2 § I renskötselområdet utgör länsstyrelsernas redovisade inventeringsresultat underlag för Sametinget vid

- beslut om fördelning av ersättning för rovdjursförekomst i samebyarna.
- beslut om eventuella bidrag till förebyggande åtgärder för att förhindra skador av rovdjur på ren.

Medel

3 § Sametinget ska fördela de medel regeringen anvisar för inventering till respektive sameby för samebyarnas medverkan i inventering utifrån av Sametinget beslutade fördelningsprinciper. Samebyarnas barmarksareal utgör grund för fördelning.

Organisation och utbildning

4 § Sametinget ska, efter förslag från samebyn, utse och förordna inventeringssamordnare för samebyn. Därutöver får samebyn ha någon eller några personer som är kontaktpersoner för geografiskt åtskilda vintergrupper. Samebyns inventeringssamordnare är kontaktpersoner gentemot länsstyrelsen. Samebyns inventeringssamordnare ska ha genomgått relevant utbildning med godkänt resultat enligt Naturvårdsverkets inventeringsföreskrifter.

Antalet kontaktpersoner ska begränsas med hänsyn till rovdjursstammarnas storlek i samebyn och möjligheten att vidmakthålla kontinuitet och upprätthålla personernas kompetens. Hänsyn ska även tas till areal och organisation.

Område och metoder

5 § Om snö- och väderleksförhållandena varit så svåra att inventering av en djurart under inventeringsperioden kraftigt försvårats i en samebys betesområde ska länsstyrelsen redovisa ett genomsnittligt inventeringsresultat för arten utifrån resultaten från de närmast föregående tre årens inventeringar för samebyn. Tillämpningen får ske med hela samebyns betesområde i Sverige respektive Norge, som minsta geografiska enhet. Beslut om tillämpningen fattas av Länsstyrelsen respektive Norsk institutt for naturforskning efter samråd med samebyn.

Redovisning

6 § Länsstyrelsen ska senast den 1 juni lämna en skriftlig rapport till Sametinget avseende inventeringsresultatet för varg, järv och lodjur för den svenska delen av inventeringsområdet. Länsstyrelsen ska senast den 1 november lämna en skriftlig rapport till Sametinget med det samlade inventeringsresultatet från samebyarnas totala betesområden som visar förekomst och antal föryngringar av samtliga arter i såväl Sverige som i Norge och angränsande delar av Finland.

I rapporterna till Sametinget ska länsstyrelsen redovisa i vilken sameby en föryngring ligger och vilka föryngringar som kan delas mellan flera samebyar. Föryngringar och förekomster i grannländerna ska särredovisas. Om sameby har avvikande mening från länsstyrelsens, ska detta redovisas i rapporterna.

Samebyarna ska senast den 1 november till Sametinget redovisa hur inventeringsmedlen använts. (STFS 2009:2)

Bidrag till skadeförebyggande åtgärder

7 § När behov av åtgärder uppstår som kan vara bidragsberättigade, ska samebyn omgående kontakta Sametinget om möjligheterna till sådant bidrag. Sametinget ska i sådana fall omedelbart informera länsstyrelsen. Samebyn ska inom tre månader efter att åtgärderna genomförts inkomma till Sametinget med en skriftlig ansökan. Sametinget ska i varje enskilt fall begära yttranden från länsstyrelsen.

Ersättning

8 § Ersättning enligt 4, 6 och 7 §§ viltskadeförordningen (2001:724) lämnas till sameby oavsett om renar dödas eller skadas av rovdjur och oavsett om renar påträffas döda eller skadade. Inget ansökningsförfarande krävs.

Medlen för rovdjursförekomst används för att kompensera samebyarna och enskilda renägare för förluster, skador och andra olägenheter som rovdjuren kan antas åsamka deras renar.

9 § Ersättning enligt 6 och 7 §§ viltskadeförordningen (2001:724) ska lämnas för rovdjursförekomst inom samebyarnas betesområden. Medel till samebyarna ska fördelas inom samebyn på sätt att varje renskötande medlem vid kostnadsfördelningen enligt 44 § rennärlagslagen (1971:437) tillgodoräknas en andel som motsvarar förhållandet mellan medlemmens totala renantal och samebyns totala renantal enligt fastställd renlängd.

(STFS 2013:2)

10 § För områden där gränserna inte är fastställda ska ersättning utgå till den sameby som där haft renar betande i samlade vinterhjordar under aktuell vintersäsong. Sametinget beslutar om ersättning efter yttranden från berörda samebyar.

11 § Om en järvlya, där föryngring konstaterats i en samebys betesområde, ligger mindre än 5 km från en annan samebys betesområde, ska ersättningen delas mellan samebyarna. Detsamma gäller om en varglya där föryngring konstaterats ligger mindre än 10 km från en annan samebys betesområde. Om spår av samma lodjursföryngring observeras inom flera samebyars betesområden, ska ersättningen delas mellan dem. Ersättningen ska fördelas lika mellan samebyarna, såvida inga särskilda skäl föreligger för en annan fördelning.

Om kriterierna för regelbunden förekomst är uppfyllda för en rovdjursart i en sameby samtidigt som samebyn får del av en eller flera delade föryngringar med angränsande samebyar utgår ersättning med högst det belopp som är mest ekonomiskt fördelaktigt för samebyn.

12 § Observation som kvalitetssäkrats av samebyns eller av de ideella organisationernas inventeringssamordnare men inte verifierats av länsstyrelsens personal får ge ersättning om observationen kan anses uppfylla kriterierna för kvalitetssäkring enligt Naturvårdsverkets inventeringsföreskrifter.

Ersättning ska reduceras då en föryngring endast delvis ligger inom samebyns betesområde. Reduktionens storlek avgör i varje enskilt fall.

13 § Konstaterade fall av massdödande ska snarast anmälas till samebyn, Sametinget och länsstyrelsen. Samebyn ska inkomma med en skriftlig ansökan om ersättning till Sametinget senast 3 månader efter skadetillfället. Ansökan ska innehålla uppgifter om de skadade och dödade renarnas antal, kön, ålder, ägare, skadans utbredning samt vilken rovdjursart som föranlett skadan. Länsstyrelsen ska i varje enskilt fall styrka uppgifterna om antal, kön, ålder, orsak och plats samt registrera detta i Rovdjursforum. Ersättningsbelopp lämnas enligt Trafikförsäkringsföreningens rekommendationer.

Arealbaserad ersättning

14 § Den ersättning som lämnas för skador orsakade av björn och kungsörn lämnas utifrån samebyns barmarksareal.

För det fall regeringen, på förslag av Sametinget, beslutat att en viss andel av det totala beloppet ska lämnas till samebyar där förekomsten av björn är särskilt stor ska den delen fördelas mellan berörda samebyar i förhållande till uppskattat antal björnar, eller till uppskattad täthet av björn, inom betesområdena. (STFS 2024:2)

15 § Sametinget ska registrera lämnade ersättningar och bidrag i Rovdjursforum.

Allmänna råd

Till Sametingets föreskrifter (SFS 2007:9) om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar

beslutade den 13 december 2007

Till 1 §

Massdödande

Riktlinjen för bedömning av rätt till ersättning är att dokumentation av rovdjurets jakt visar på att renar dödats (vid samma tillfälle) i ett sammanhängande förlopp i tid och rum.

Sameby som söker ersättning för konstaterade fall av massdödande rekommenderas att skicka sin ansökan med rek eller mottagningsbevis till Sametinget, för att försäkra sig om att ansökan kommit in.

Till 4 §

För att kvalitet och kontinuitet skall upprätthållas, samtidigt som kostnaderna hålls på en rimlig nivå, bör samebyarna eftersträva att inte byta inventeringssamordnare om det inte är nödvändigt. Sametinget bör också beakta detta vid förordnande av inventeringssamordnare.

Till 5 §

Denna paragraf bör endast användas i undantagsfall när inventeringen kraftigt har försvårats inom en samebys betesområde i Sverige respektive Norge på grund av snö- och väderförhållanden och att ett inventeringsresultat därigenom inte kan redovisas. Exempel på sådana förhållanden kan vara snöbrist eller skarp skare under inventeringssäsongen som kraftigt försvårat inventeringen.

Till 7 §

Sameby som söker bidrag för skadeförebyggande åtgärder rekommenderas att skicka sin ansökan med rek eller mottagningsbevis till Sametinget, för att försäkra sig om att ansökan kommit in.

Till 12 §

Reducering bör göras om en järvföryngring inventerats utanför samebys byområde men inom 5 km från gränsen.